

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Venäjän talouden uusi aika

**BOFIT Venäjä-tietoisku
29.5.2012**

Ohjelma

- ◆ Venäjän kulutusvetoinen kasvu jatkuu
likka Korhonen, tutkimuspäällikkö
- ◆ Onko Venäjän valtiontalous kestäväällä pohjalla?
Vesa Korhonen, ekonomisti
- ◆ WTO:n kautta Euraasian unioniin
Seija Lainela, ekonomisti
- ◆ Kahvitauko noin klo 10.30–10.50
- ◆ Venäjän öljy- ja kaasusektori 2010-luvulla
Laura Solanko, neuvonantaja
- ◆ Suomen Venäjän-viennin näkymät
Heli Simola, ekonomisti

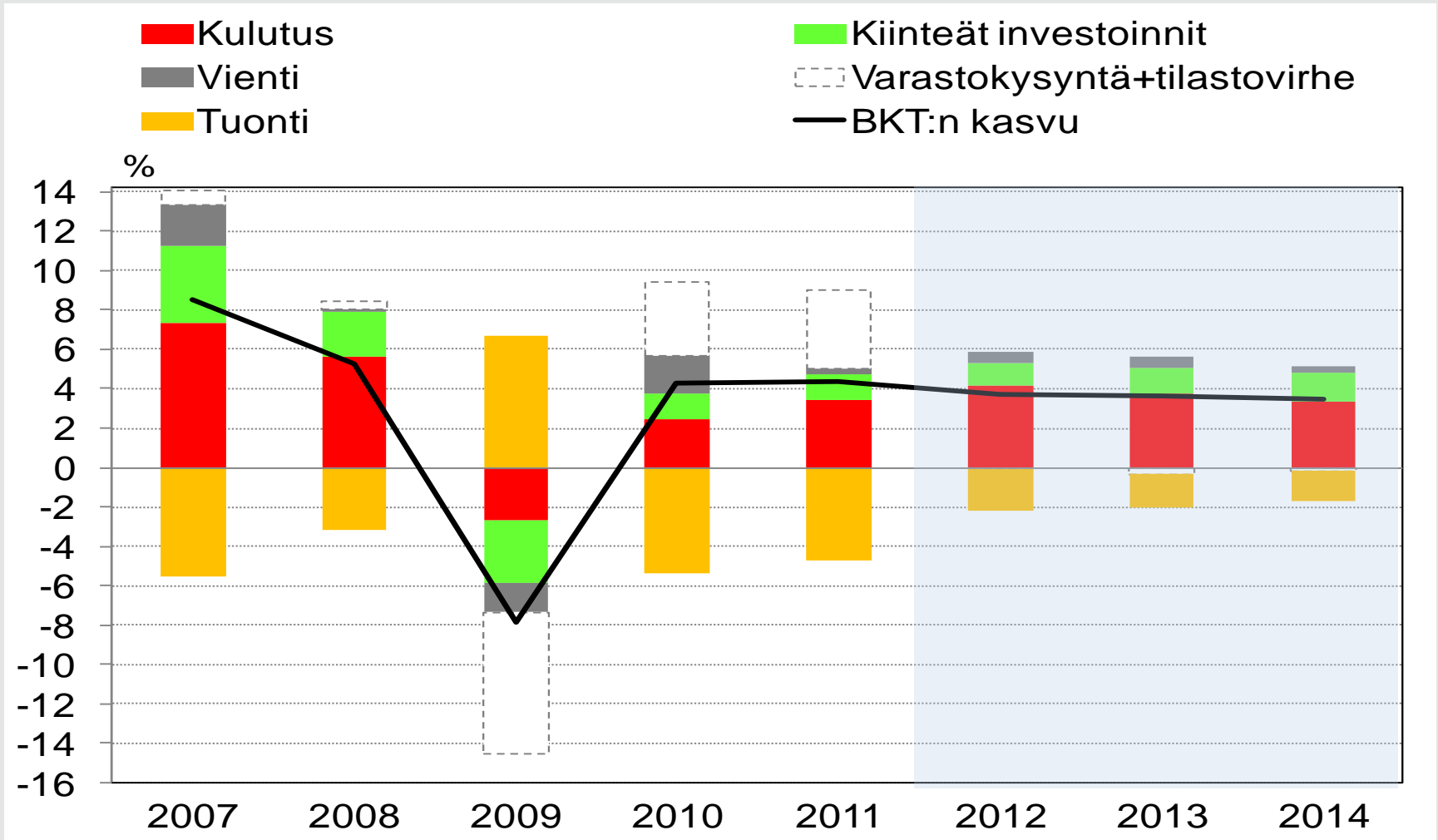

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Venäjän kulutusvetoinen kasvu jatkuu

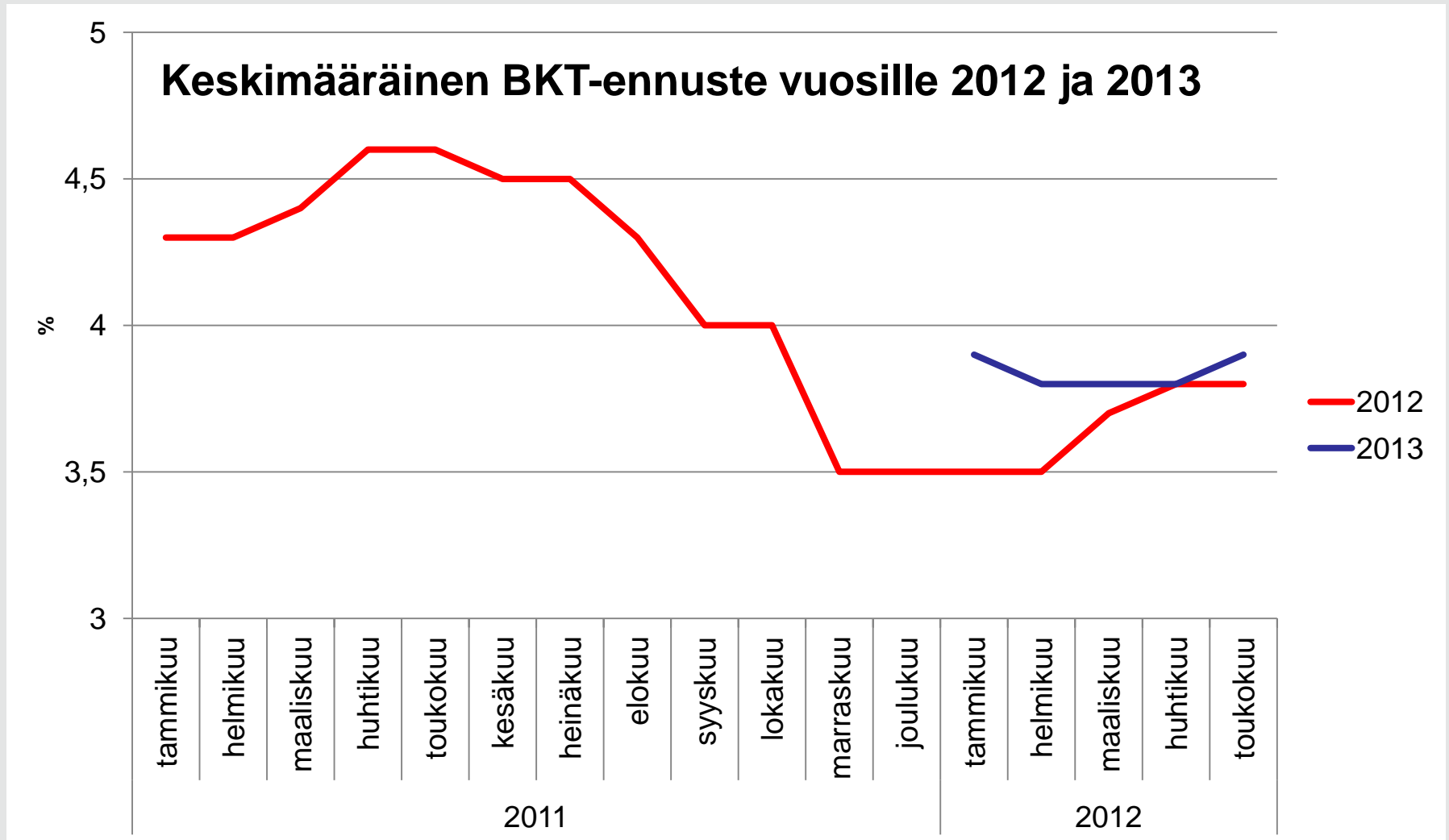
likka Korhonen

Venäjä-ennustemme maaliskuussa 2012

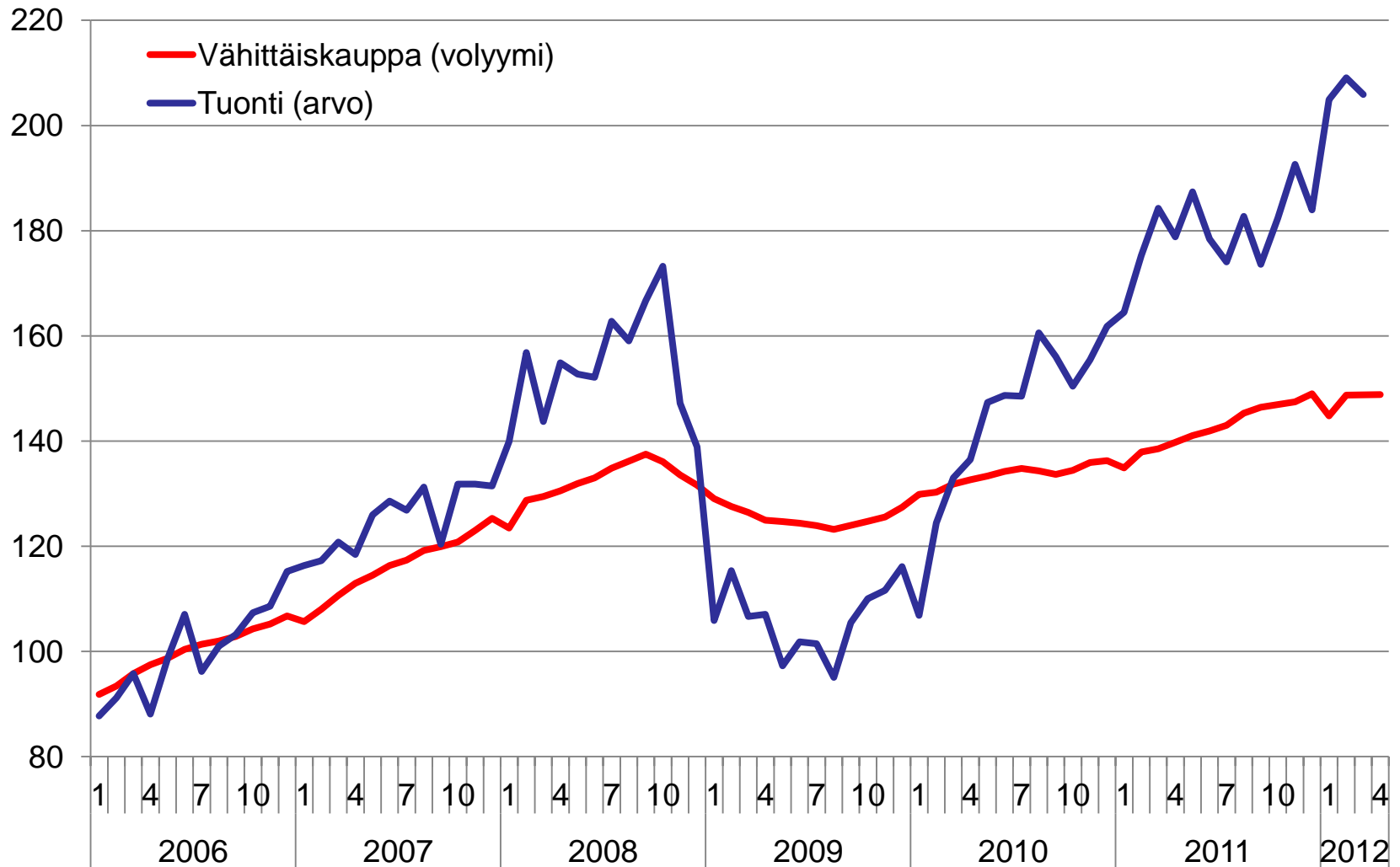
Lähde: BOFIT

Konsensusennuste liikkuu vaihteeksi optimistisempaan suuntaan..

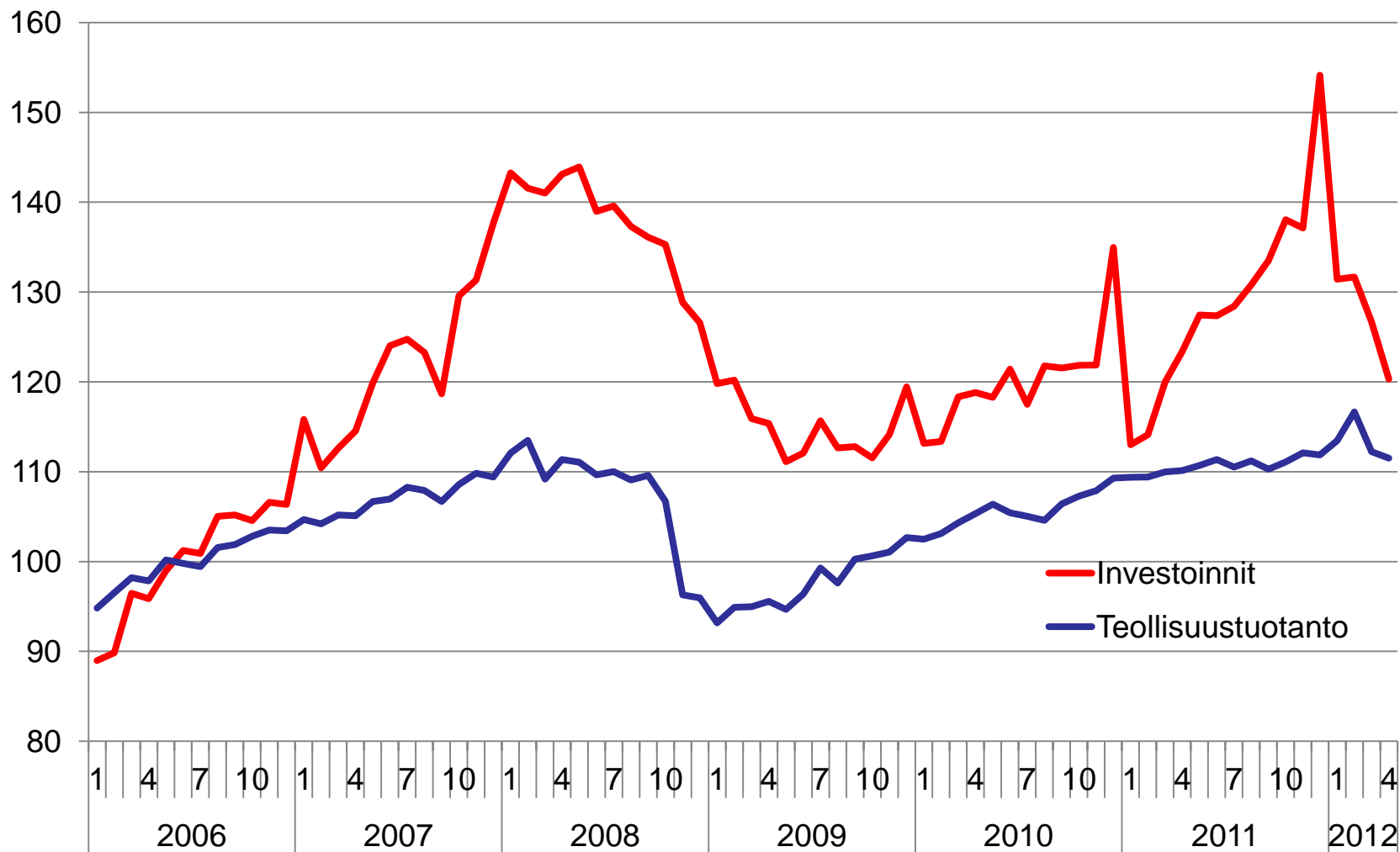
Lähde: Consensus Economics

Kulutus ja tuonti nousseet ennen kriisiä vallinneen tason yli,

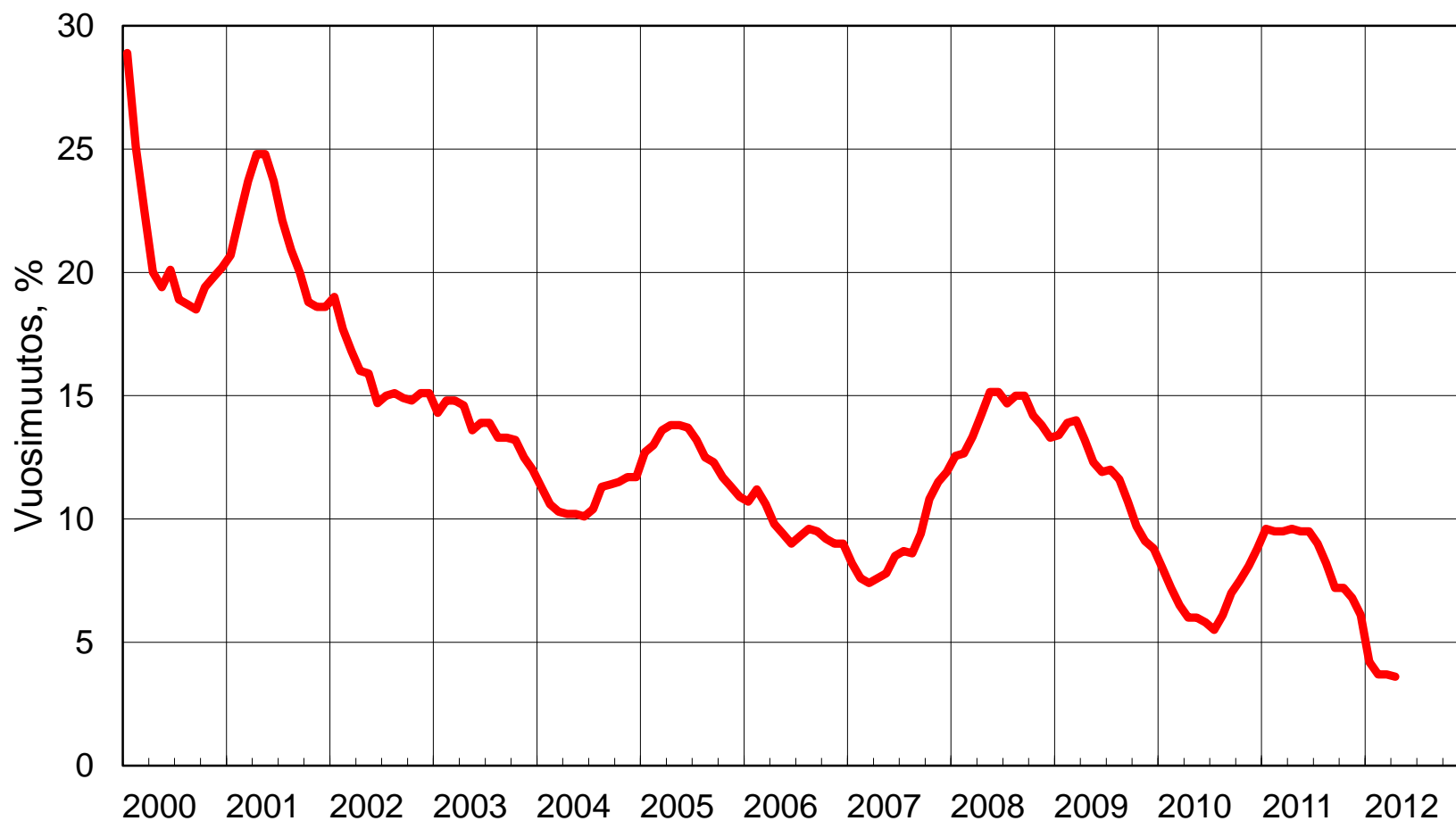
Lähde: Rosstat

mutta investointien elpyminen paljon hitaampaa

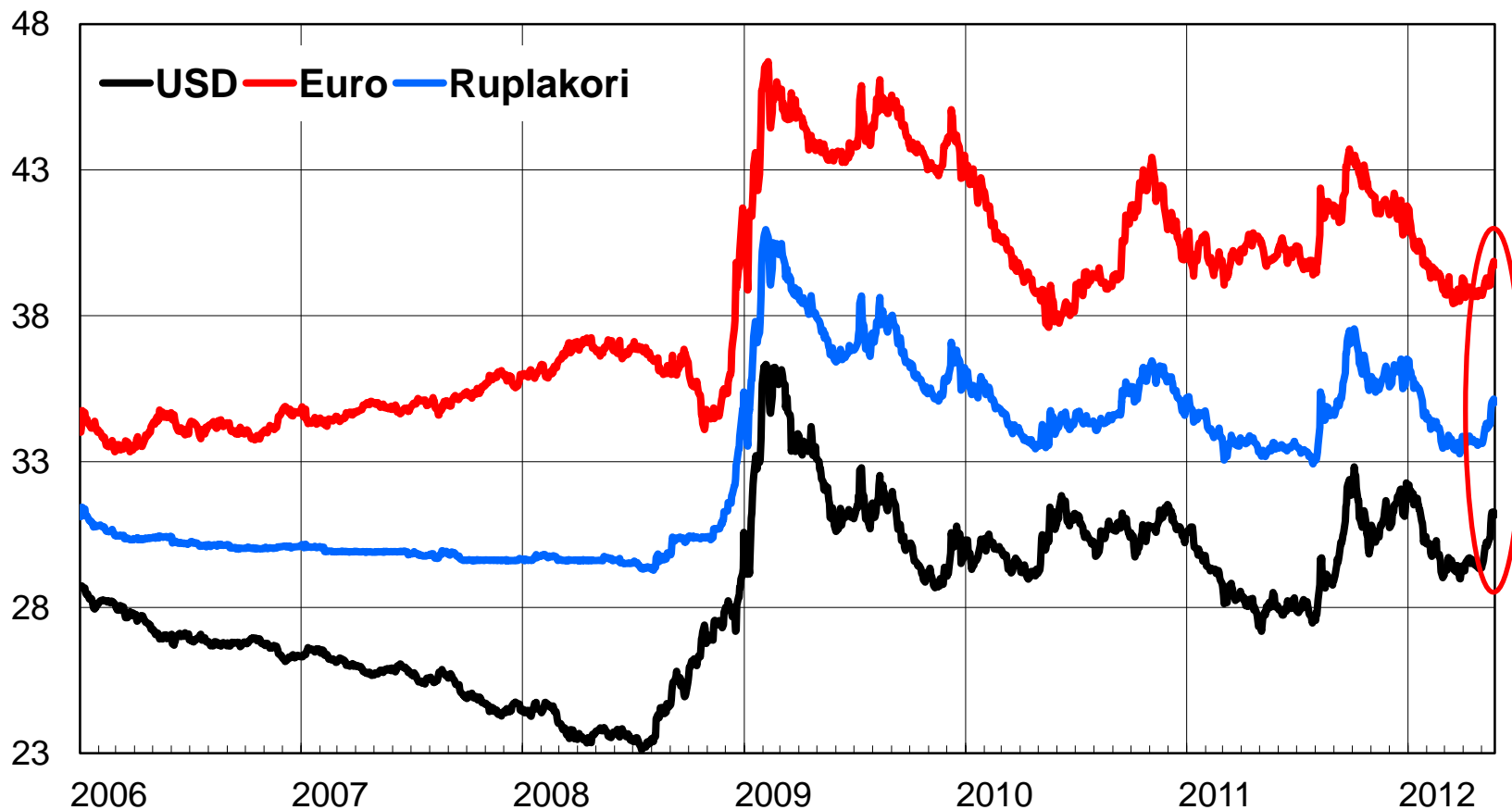
Lähde: Rosstat

Inflaatio laskenut ennätysmäisen alas

Lähde: Rosstat

Valuuttakurssi heikentyneyt hieman

Lähde: Bloomberg

Putin nimitti

1) uuden hallituksen

2) itselleen uuden kabinetin

- ◆ Hallituksessa pääosin pitkän uran omaavia teknokraatteja, joista useimpia voitaneen luonnehtia ainakin talousliberaaleiksi
- ◆ Talouspolitiikan kannalta avainpaikoilla ensimmäinen varapääministeri Igor Shuvalov, varapääministeri Arkadi Dvorkovitsh, valtiovarainministeri Anton Siluanov ja talouskehitysministeri Andrei Belousov
- ◆ Presidentinhallintoon siirtyivät mm. entinen talouskehitysministeri Elvira Nabiullina ja entinen opetusministeri Andrei Fursenko
- ◆ Mikä on hallituksen ja presidentinhallinnon suhde?

Putinin politiikkaprioriteetit

- ◆ Valtaan astuessaan presidentti Putin ilmoitti useita konkreettisia, mitattavia talouden ja liiketoimintaympäristön kehityshankkeita, esimerkiksi
 1. Investointien osuus BKT:sta 27 prosenttiin vuoteen 2018 mennessä (nyt noin 20 %)
 2. Venäjän sijoitus Maailmanpankin Doing Business – vertailussa nousee 120. sijalta 20. sijalle vuoteen 2018 mennessä (Georgia esimerkkinä, nousi sijalta 112 sijalle 18 kahdessa vuodessa laaja-alaisilla uudistuksilla)
- ◆ Lisäksi useita hieman epämääräisempiä ja todennäköisesti epärealistisia tavoitteita

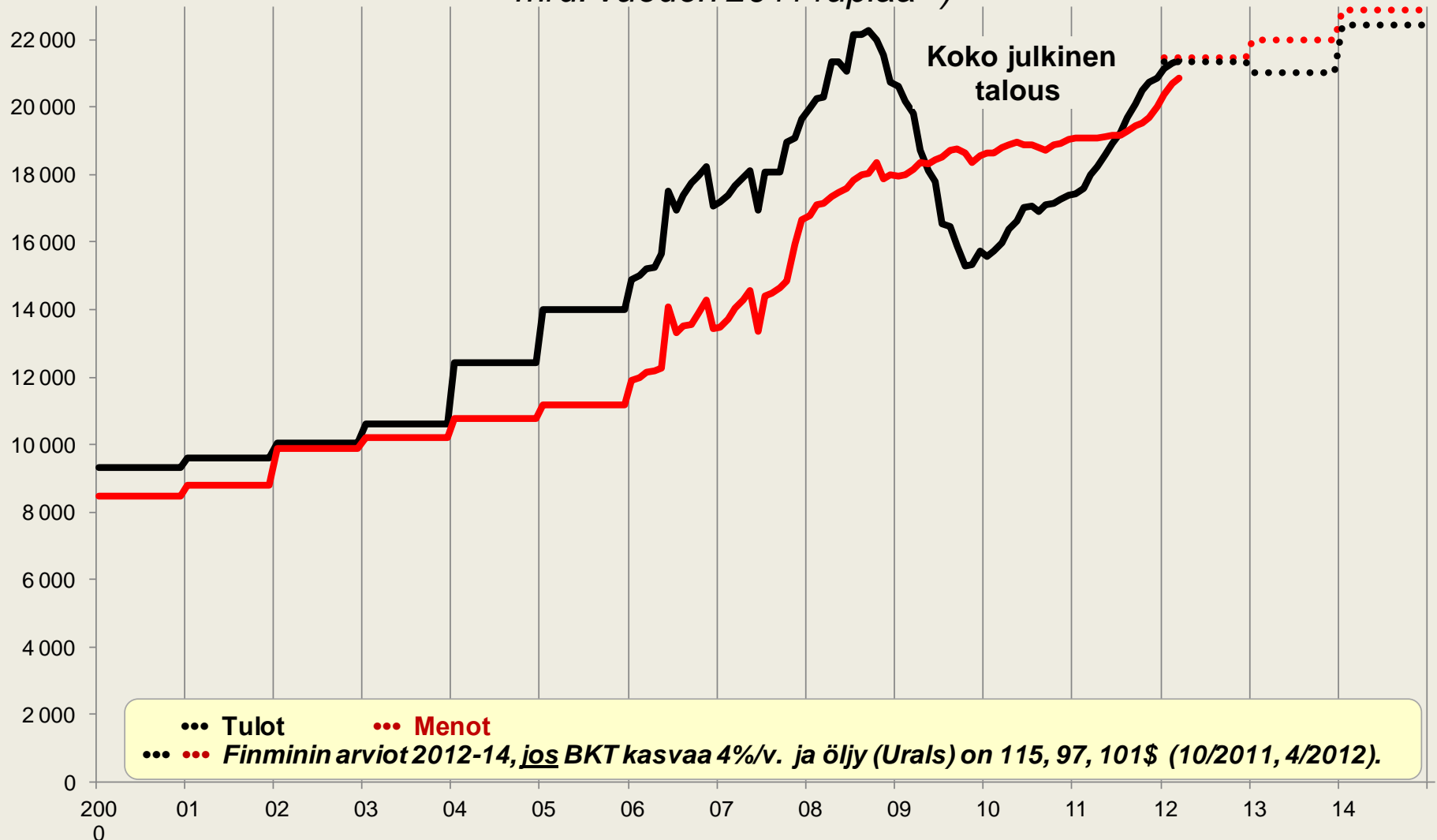
EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Onko Venäjän valtiontalous kestävällä pohjalla?

Vesa Korhonen

Julkisen talouden eri tasojen tulojen ja menojen reaalinen kehitys

mrd. vuoden 2011 ruplaa *)

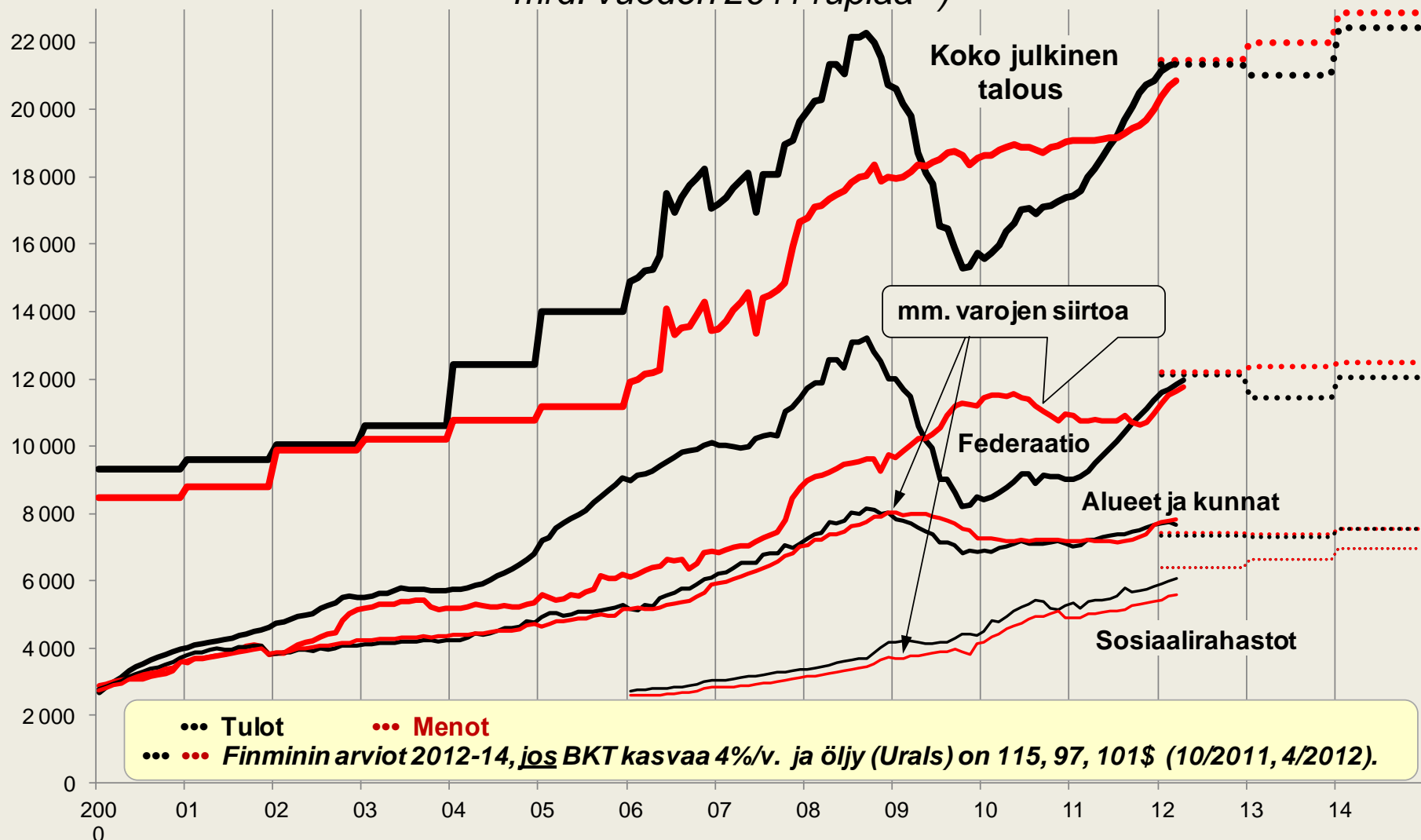

*) Nimellisluvut deflaatioituneita kuluttajahintojen muutoksella. 12 kk liukuvia summia.

Lähde: Venäjän finanssiministeriö, BOFIT

Julkisen talouden eri tasojen tulojen ja menojen reaalinen kehitys

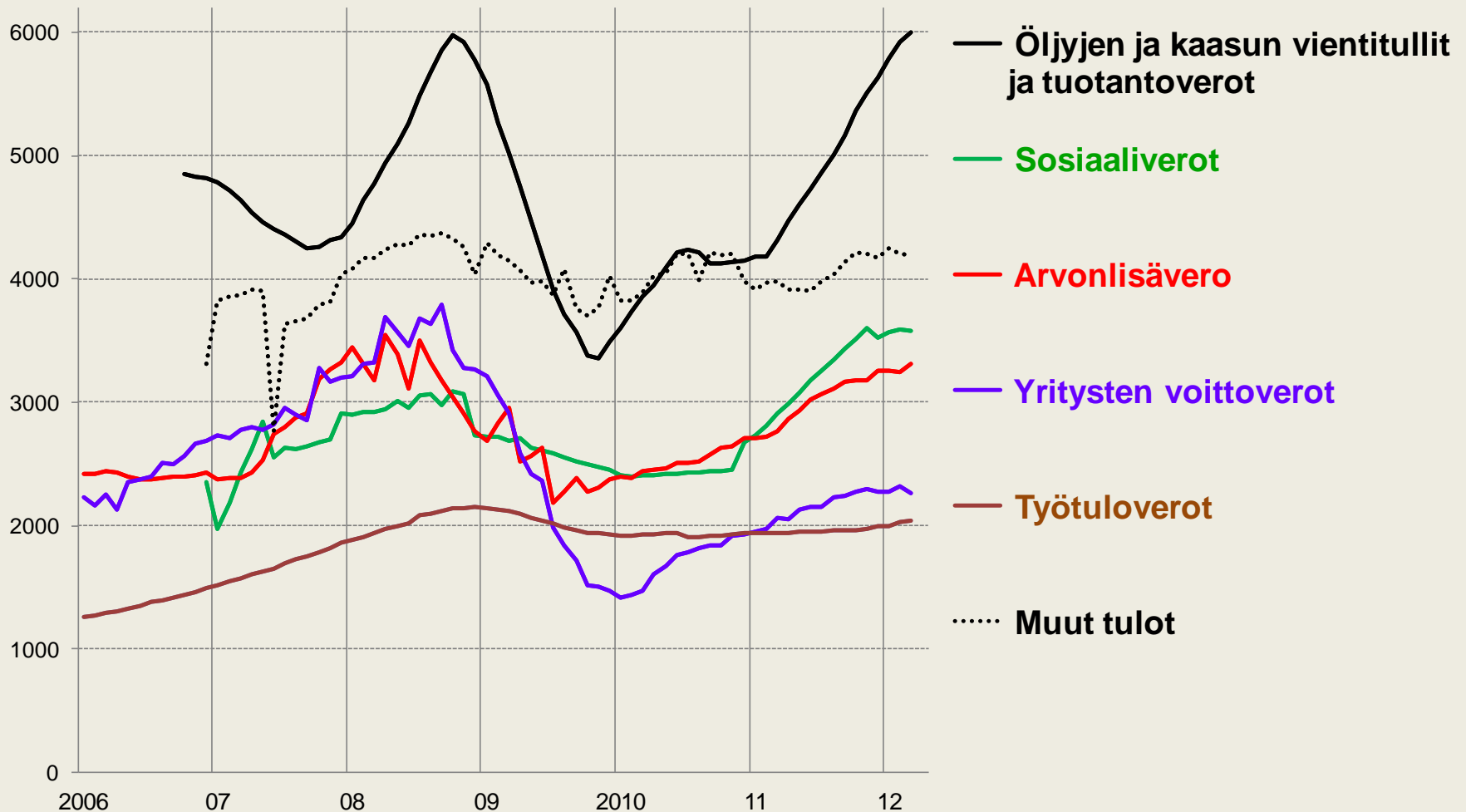
mrd. vuoden 2011 ruplaa *)

*) Nimellisluvut deflatoitu kuluttajahintojen muutoksella. 12 kk liukuvia summia.

Lähde: Venäjän finanssiministeriö, BOFIT

Julkisen talouden suurien tuloerien reaalinen kehitys vuoden 2011 ruplissa, mrd. ruplaa *)

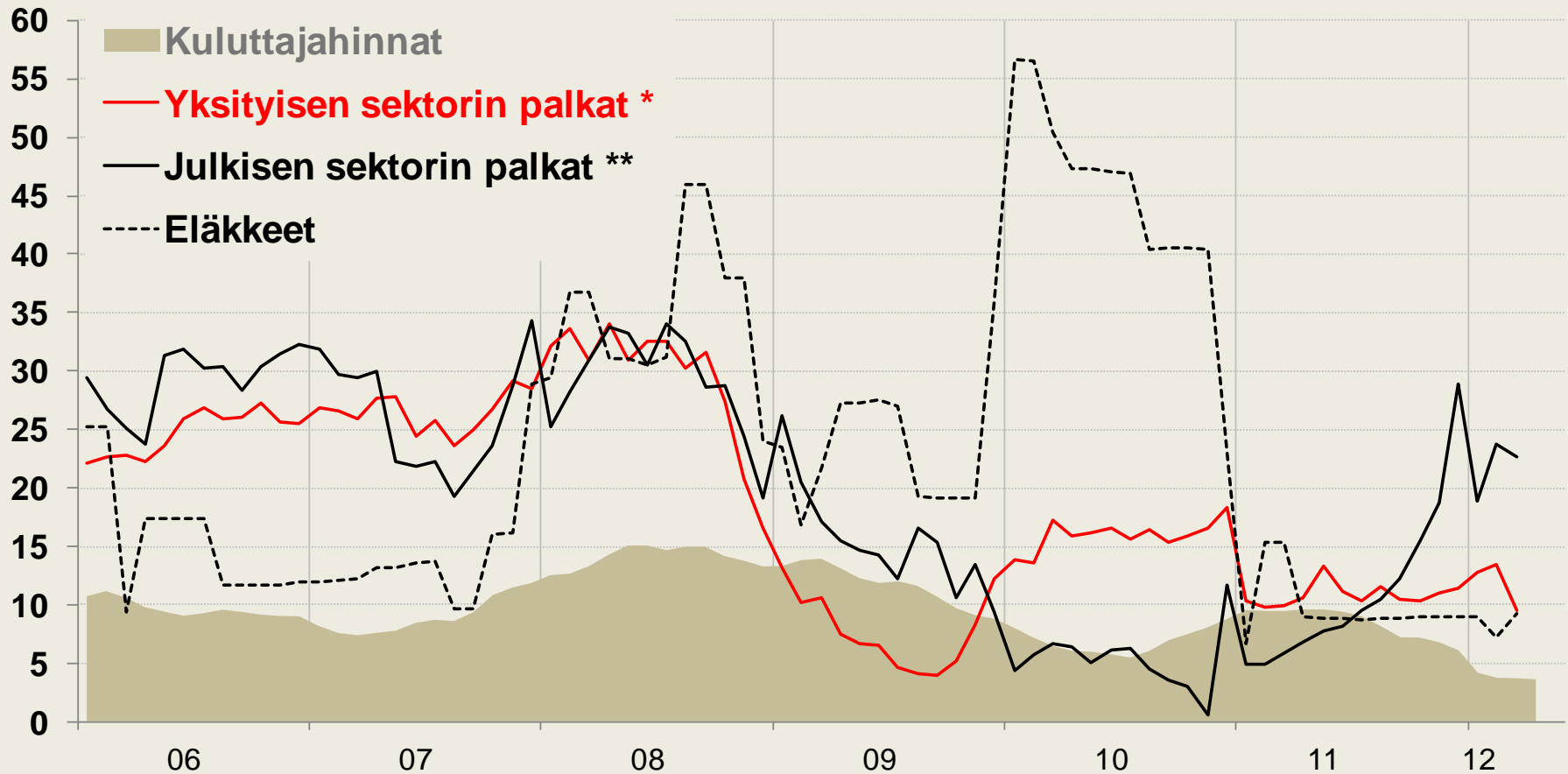

*) Nimellisluvut defloitoitu kuluttajahintojen muutoksella. 12 kuukauden liukuva summa.

Lähteet: Venäjän finanssiministeriö, BOFIT

Palkat (tilastoidut), eläkkeet, hinnat

%-muutos edellisen vuoden vastaavasta kuukaudesta

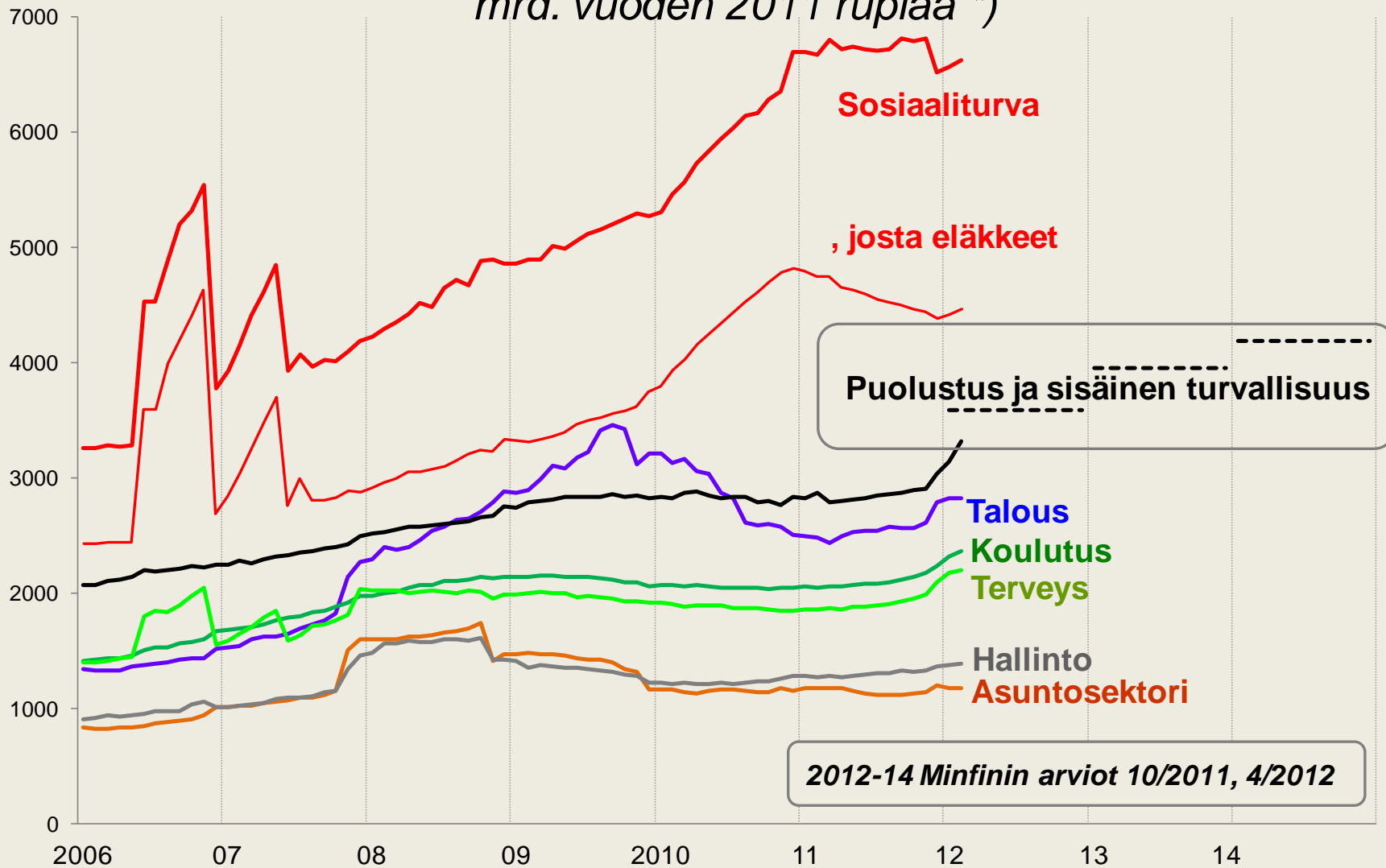

* Työntekijöiden määrällä painotettu palkkojen keskiarvo - alat: maatalous, kaivannaisteollisuus, jalostava teollisuus, sähkön, kaasupolttoaineen ja veden tuotanto ja jakelu, rakentaminen, kauppa, kuljetukset ja viestiliikenne, ja kiinteistötoiminta (niillä yksityisen sektorin työntekijöiden osuus oli 88 % vuonna 2009, ja heidän osuutensa kaikista yksityisen sektorin työntekijöistä oli 91 %).

** Työntekijöiden määrällä painotettu palkkojen keskiarvo - alat: hallinto, koulutus ja terveydenhoito (niillä julkisen sektorin työntekijöiden osuus oli 94 % vuonna 2009, ja heidän osuutensa kaikista julkisen sektorin työntekijöistä oli 66 %).

Lähde: Rosstat

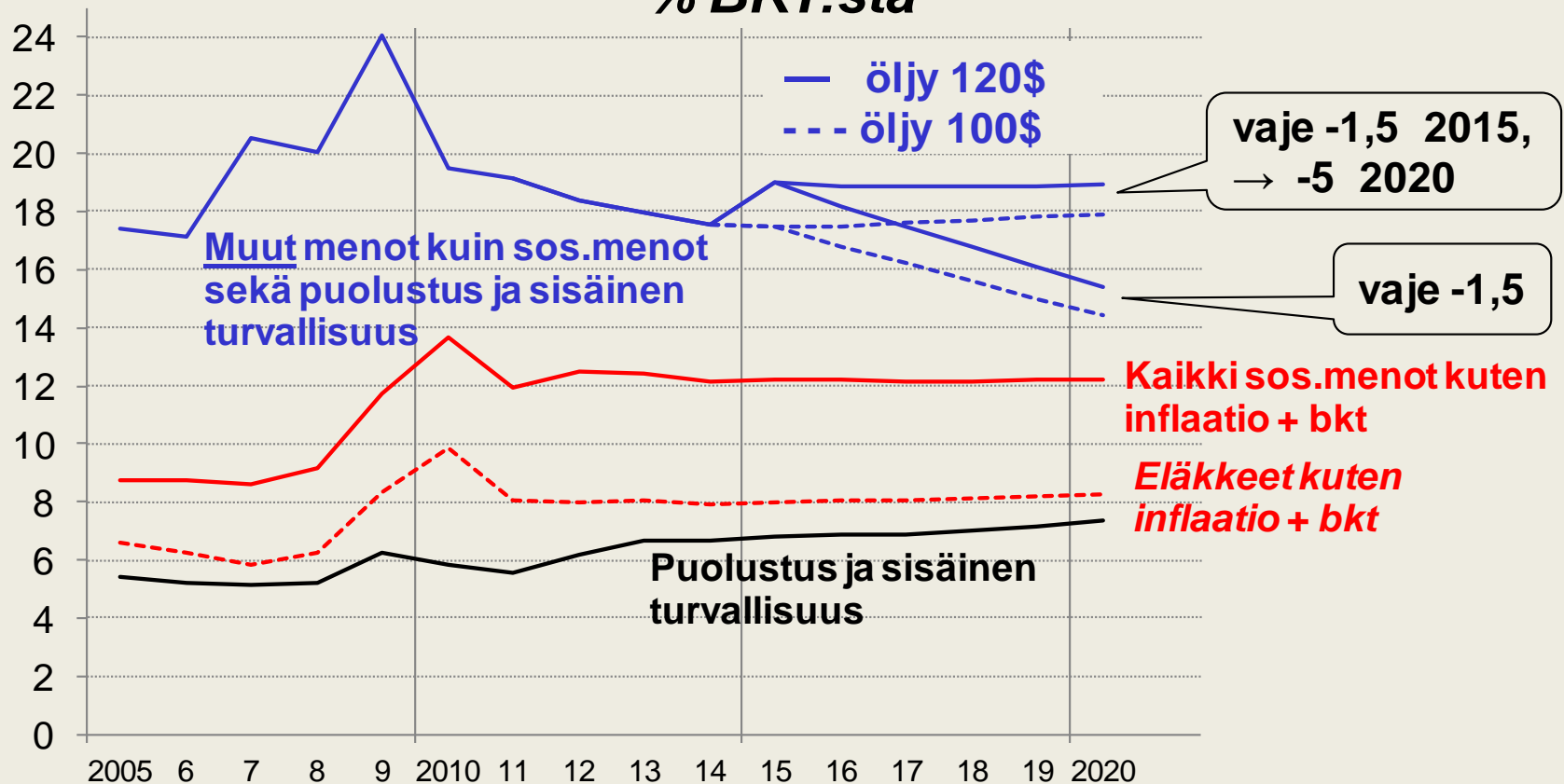
Julkisen talouden suurimpien menoerien reaalinen kehitys, mrd. vuoden 2011 ruplaa *)

*) Nimellisluvut deflatoitu kuluttajahintojen muutoksella. 12 kk liukuvia summia.

Lähde: Venäjän finanssiministeriö, BOFIT

Julkisen talouden menot (laskelma) % BKT:stä

Oletukset:

Öljy- ja kaasutulot: Tuotanto- ja vientimäärät 2012-20 kuten Venäjän omassa ennusteessa.

Muut tulot: 2012-14 kuten Venäjän budjettiennusteessa, 2015- osuus BKT:stä on sama kuin 2014.

Puolustus ja sisäinen turvallisuus: 2012-14 kuten Venäjän budjettiennusteessa. 2015- varusteluohjelma, ja muut menot kuten BKT.

Eläkkeet ja muut sos.menot: 2012-14 kuten Venäjän budjettiennusteessa, 2015- inflaatio + BKT:n kasvu, ja eläkeläisten määrä kasvaa kuten eläkeikäisten määrä.

→ BOFIT Online nro X/2012

Tulot

Verolinjauksia 2013-2015

(\leftrightarrow ”tapahtuma”? - vrt. sosiaaliverot, syksy 2008 – 1.1.2012)

**Julkisen talouden kannalta isot verot ennallaan:
öljyverotus, ALV, voittovero, työtulovero,
sosiaaliverot (30 %, eläkeuudistusvarauma)**

Maakaasun tuotannon verotuksen kiristäminen

**Valmisteverojen korotuksia (tupakka, alkoholi,
olut, moottoripolttoaineet)**

Menot

Eläkeiän korottaminen – Putin, useamman kerran: Ei.

Terveystenhoitoa ja koulutusta hoitavat organisaatiot hakemaan myös yksityistä rahoitusta = kotitalouksilta,

samoin asuntosektori.

Talouden tuki yms.

Julkisen talouden tehostaminen, työntekijämäärän vähentäminen? - - korr.

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

WTO:n kautta Euraasian unioniin

Seija Lainela

WORLD TRADE
ORGANIZATION

IVY — taloudellinen yhteistyö periaatteessa

IVY 1991

Tulliliitto 1996

Venäjän ja Valko-Venäjän valtioliitto 1999

Vapaakauppasopimus 1999

Euraasian talousyhteisö 2000

Venäjä -
WTO

Tulliliitto 2010 → Yhtenäinen talousalue 2012
→ Euraasian talousunioni ... → Euraasian unioni ...

Vapaakauppasopimus 2011

Taloudellinen yhteistyö käytännössä

Tulliliitto toiminnassa 2010/2011 lähtien

- Venäjä, Valko-Venäjä, Kazakstan
- Kirgisia, Tadžikistan kiinnostuneita jäsenyydestä
- Ukraina ei halua mukaan

- Sisäraajat:

Tullit poistettu ja valvonta lopetettu

- Ulkorajat:

Yhtenäiset tullit, tekniset määräykset, eläin- ja kasviterveysvalvonta, rajavalvonta

- Tuontitullitulojen jako:

Venäjä 88 %, Kazakstan 7 %, Valko-Venäjä 5 %

Vapaakauppa-alue

- ◆ Uusi vapaakauppasopimus allekirjoitettiin 2011
 - Allekirjoittajat:
 - Venäjä, Valko-Venäjä, Kazakstan, Kirgisia, Tadžikistan, Moldova, Armenia, Ukraina
 - Toistaiseksi vain Venäjä ratifioinut

- ◆ Käyttöön WTO-säännösten mukaisia periaatteita mm:
 - tukia koskevat säännöt
 - riitojenratkaisumenettelyt

Taloudellisen yhteistyön tulevia suuntia

Yhtenäinen talousalue

- Tulliliiton jatkoa
- Virallinen aloitus 1.1.2012, ei vielä toiminnassa
- Tavoitteena:
 - Tavaroiden palveluiden, työvoiman ja pääoman vapaa liikkuvuus
 - Talouspolitiikan koordinointi

Euraasian talousunioni / Euraasian unioni

- Presidentti Putin: sopimus allekirjoitetaan 1.1.2015
- Yhtenäisen talousalueen jatkoa / Euraasian talousyhteisön tilalle
- EU:n mallin mukainen
- Mm. yhteinen valuutta

Venäjän WTO-jäsenyys

- ◆ Duuman ratifioitava viimeistään heinäkuun lopulla.
- ◆ Venäjän sitoumukset voimaan Valko-Venäjällä ja Kazakstanissa.
- ◆ Venäjällä keskustellaan mahdollisista kompensatioista aloille, joihin jäsenyys vaikuttaa kielteisesti.
- ◆ Kun Kazakstan ja Valko-Venäjä joskus liittyvät WTO:hon, niiden sitoumukset koskevat myös Venäjää.

Yhdentymisen kysymyksiä

- ◆ Ei konkreettista päätöstä siitä, millaista yhteistyötä lopulta tavoitellaan.
- ◆ Jäsenten välillä ei yksimielisyyttä tavoitteista.
- ◆ Kuinka paljon päätösvaltaa jäsenet lopulta haluavat luovuttaa ylikansallisille elimille?
- ◆ Kuinka realistista on laajentuminen muihin IVY-maihin?

BOFIT

www.bof.fi/bofit/

**BOFIT seuraa ja analysoi
Venäjän ja Kiinan talouskehitystä
ja tekee akateemista tutkimustyötä.**

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Venäjän öljy- ja kaasusektorin näkymät

Laura Solanko

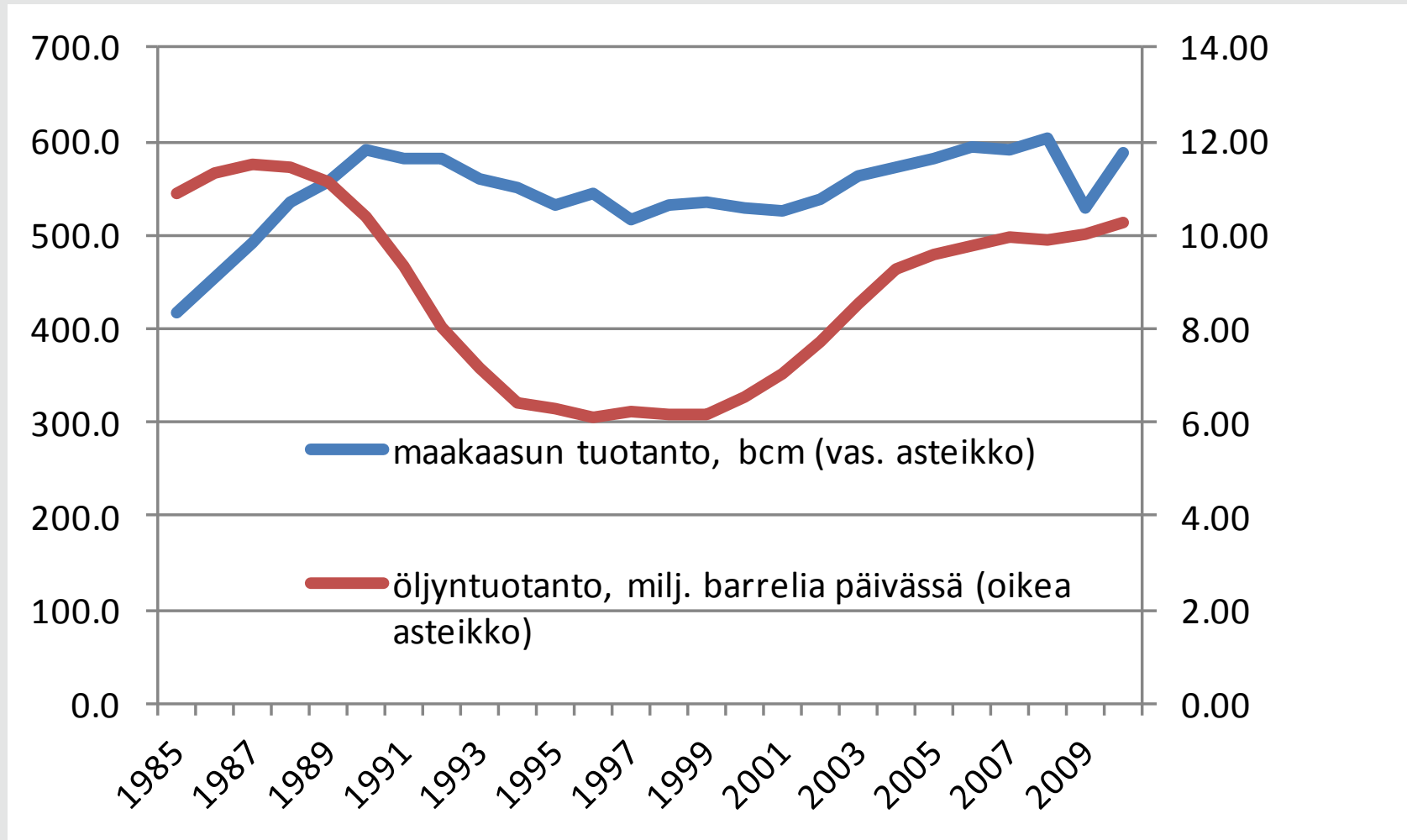
Öljy ja kaasu ovat Venäjän talouden selkäranka

- ◆ Vienti on tärkeä tulonlähde sektorin yrityksille,
- ◆ valtiontaloudelle,
- ◆ sekä välillisesti monelle mm. koneenrakennus- ja palvelusektorin yritykselle

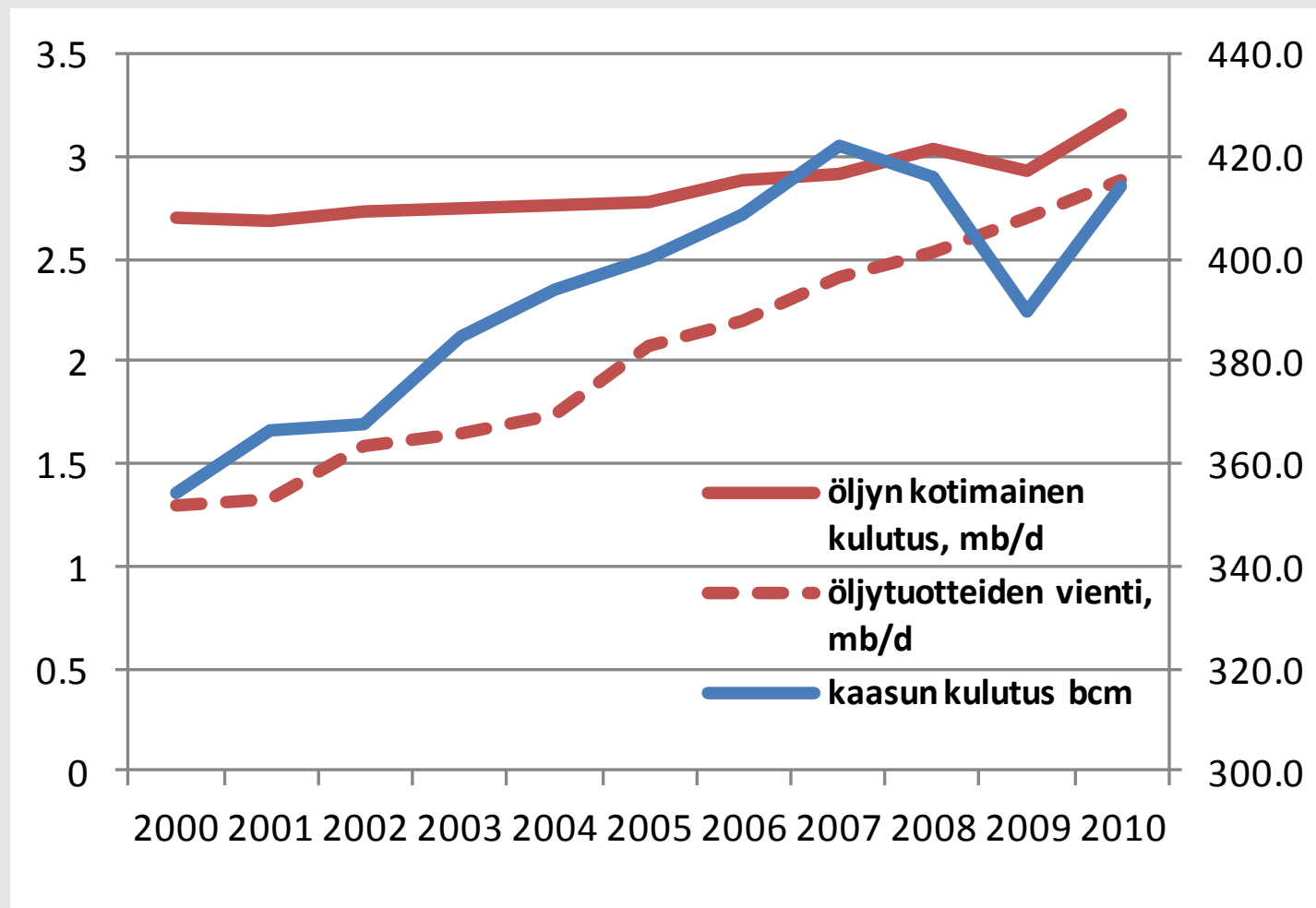
- ◆ Venäjä on globaalisti merkittävä raakaöljyn, öljytuotteiden, maakaasun ja kivihiilen viejä

- ◆ mutta energiasektori ei ole koko talous, vähintään 2/3 kansantuotteesta muodostuu muualla!

Tuotantomäärät ovat kasvaneet, mutta uusia kenttiä on avattu vain vähän

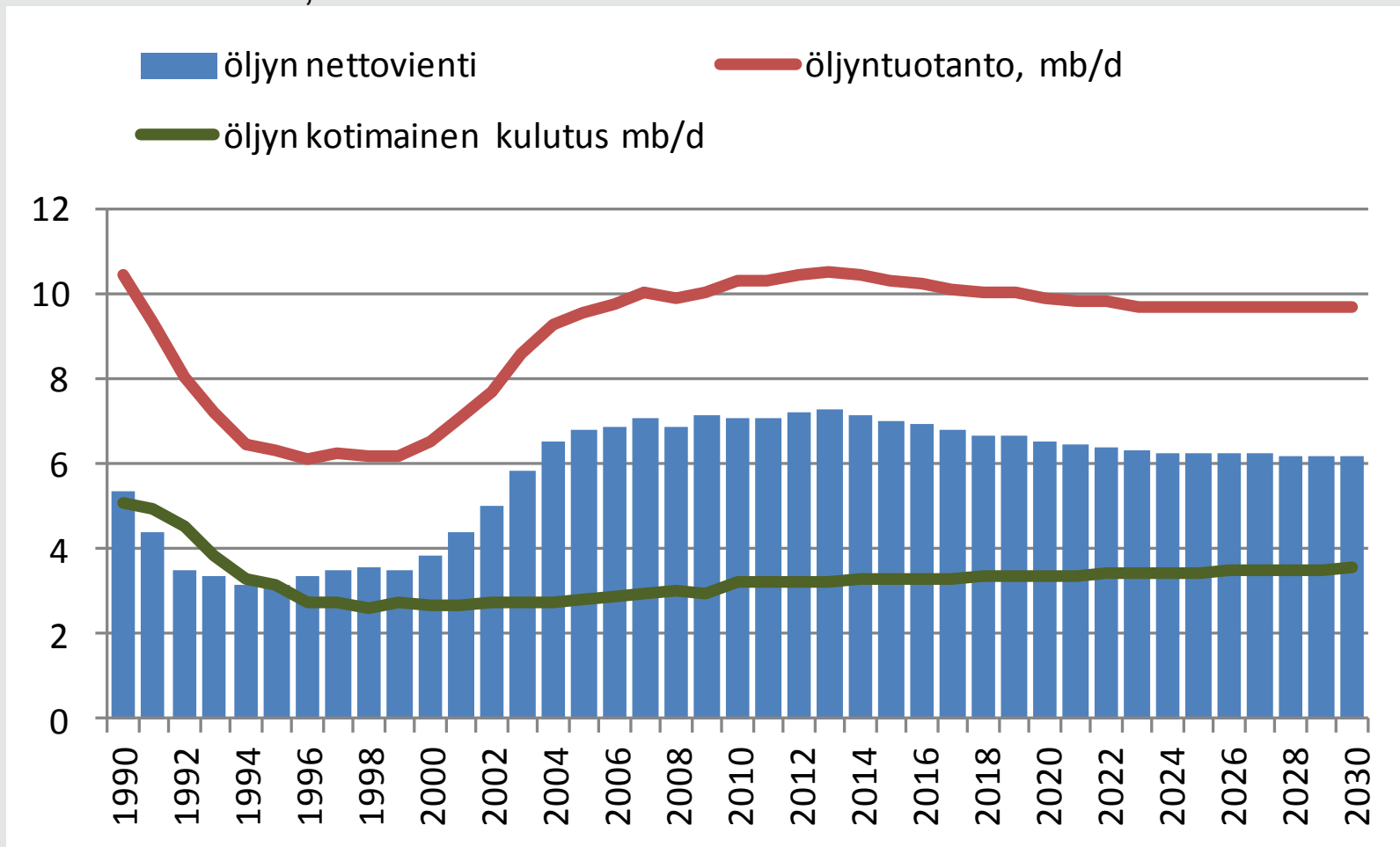

Samaan aikaan kotimainen kysyntä kasvaa riipeästi

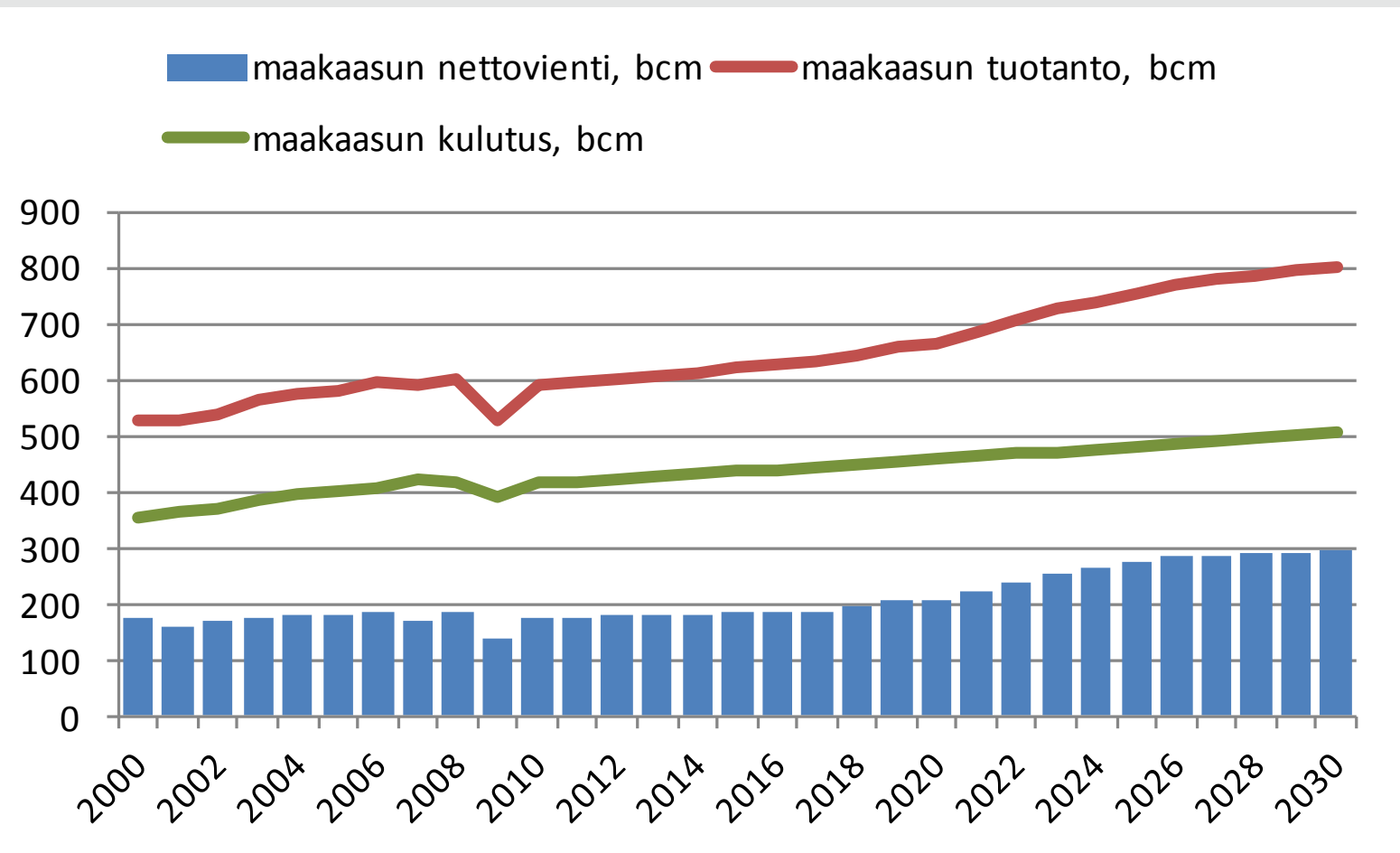
Öljysektorilla tuotannon kasvattaminen vaatisi valtavia uusia investointeja

IEA WEO-2011, New Policies Scenario

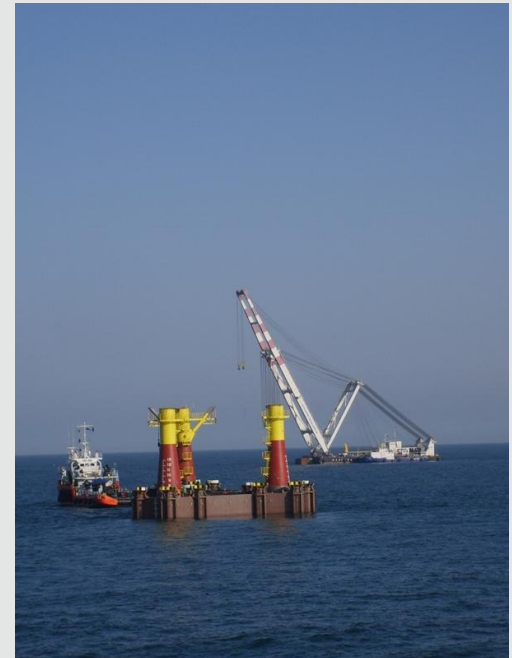
Kaasun tuotanto ja vienti voi kasvaa reilustikin - haasteet ovat markkinoiden murroksessa

IEA WEO-2011, New Policies Scenario

”Investointilaman” taustalla useita syitä

- ◆ Epävarmuus omistusoikeuksista, etenkin suurten esiintymien ja mannerjalustan osalta
- ◆ Entistä vaikeammat olosuhteet (maantiede ja välimatkat, ilmasto, etäisyydet ja syvyydet)
- ◆ Kustannusten nousu
- ◆ Kireä verotus
- ◆ Putkikuljetusten monopolit
- ◆ Kotimarkkinahintojen määräytyminen

Uudet suuret öljy- ja kaasualueet ovat Arktisilla alueilla

- ◆ Mannerjalusta on valtionyhtiöiden yksinoikeus
- ◆ Rosneftin yhteistyö kansainvälisten öljy-yhtiöiden (Exxon, Total, Statoil) kanssa
- ◆ Gazpromin yhteistyö vaikuttaa liikkuvan hitaammin
- ◆ Tuotannon käynnistyminen vie noin 15-20 vuotta.
- ◆ Siksi seuraavat 15 vuotta vanhoja kenttiä korvaava tuotanto tulee Siperian kentiltä
- ◆ Kasvavat markkinat ovat Aasiassa, missä putkikaasun asema on olematon.

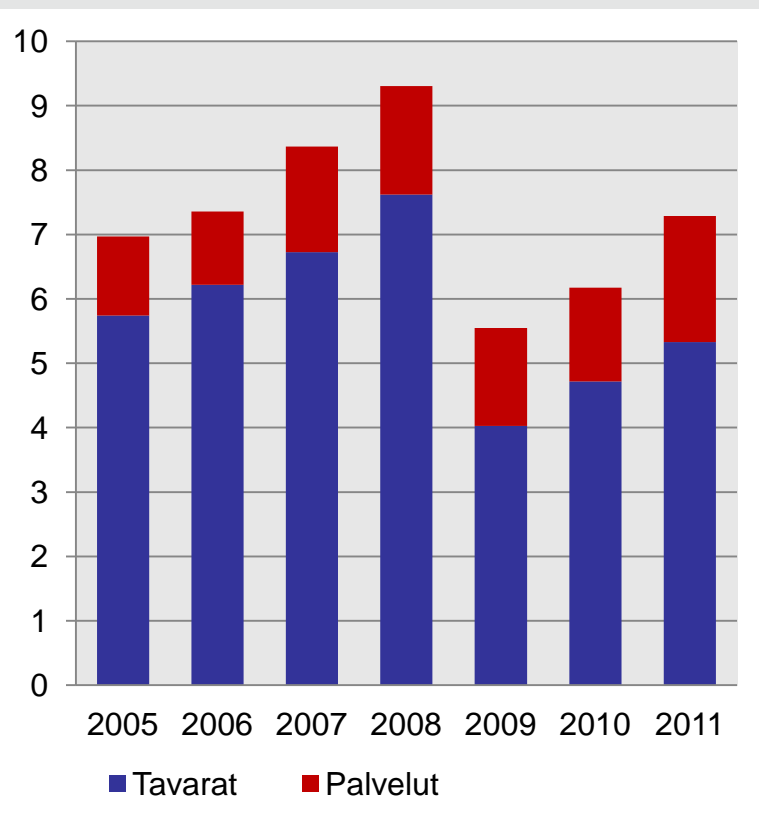
EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Suomen Venäjän-viennin näkymät

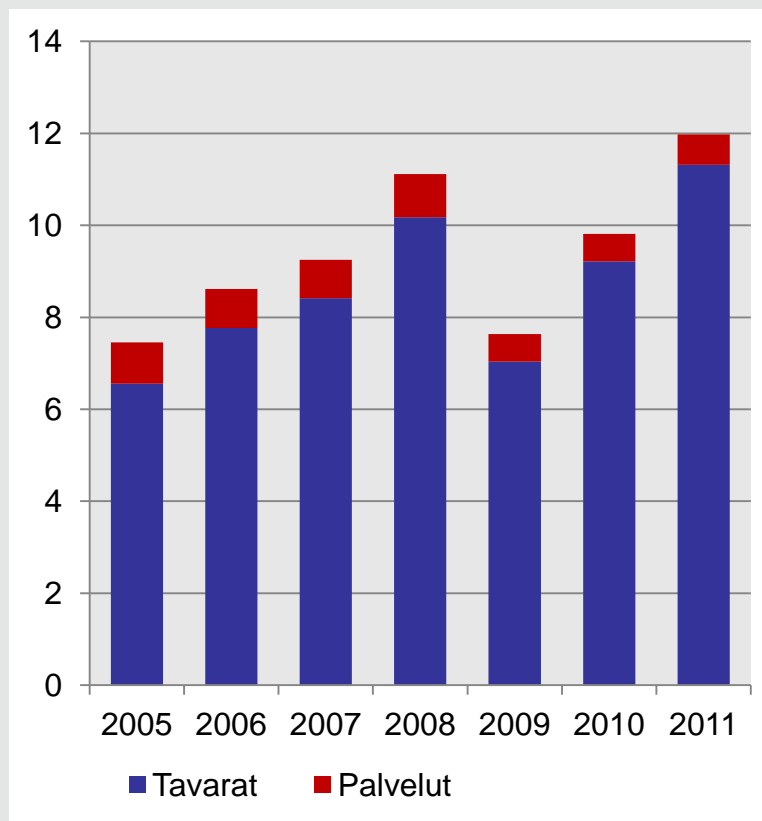
Heli Simola

Venäjä oli viime vuonna jälleen Suomen suurin kauppakumppani tavara-kaupassa

Vienti, EUR mrd.

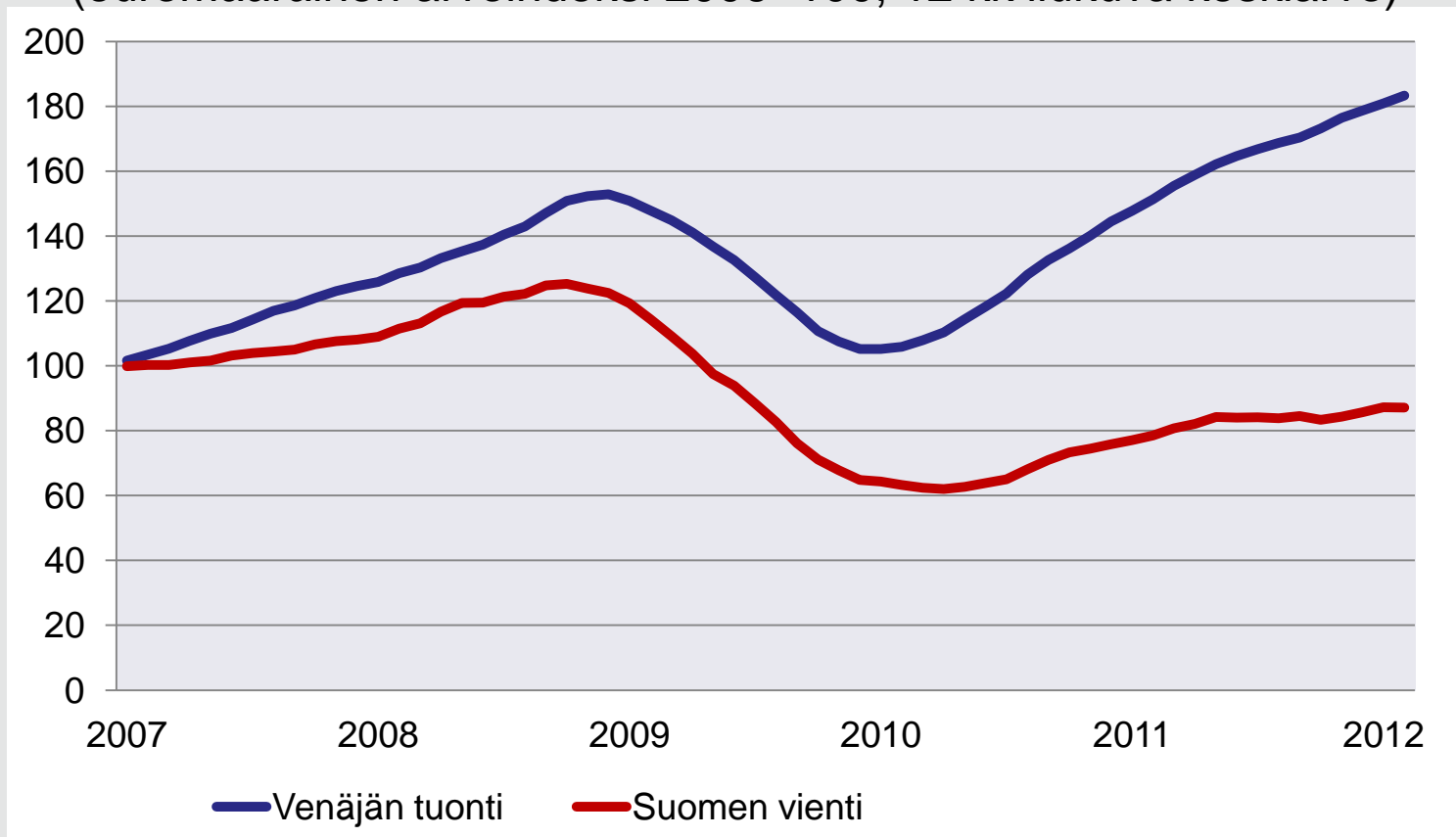
Tuonti, EUR mrd.

Lähteet: Tullihallitus, Suomen Pankki

Suomen tavaravienti elpynyt selvästi Venäjän tuontia hitaammin

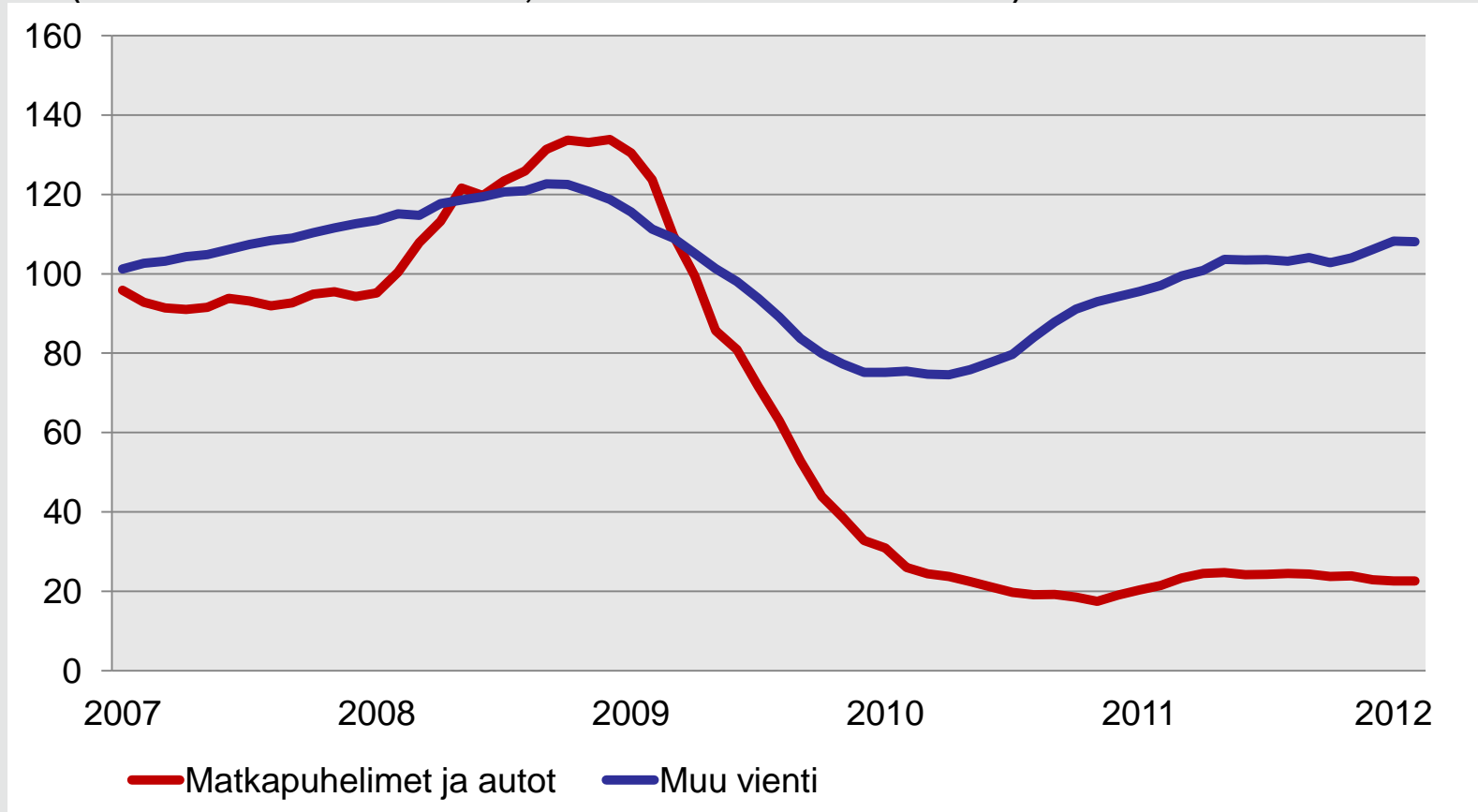
Venäjän tuonti ja Suomen vienti Venäjälle,
(euromääräinen arvoindeksi 2006=100, 12 kk liukuva keskiarvo)

Lähteet: Tullihallitus, Venäjän keskuspankki

Matkapuhelinten ja autojen vienti on romahtanut, muu vienti lähes kriisiä edeltävällä tasolla

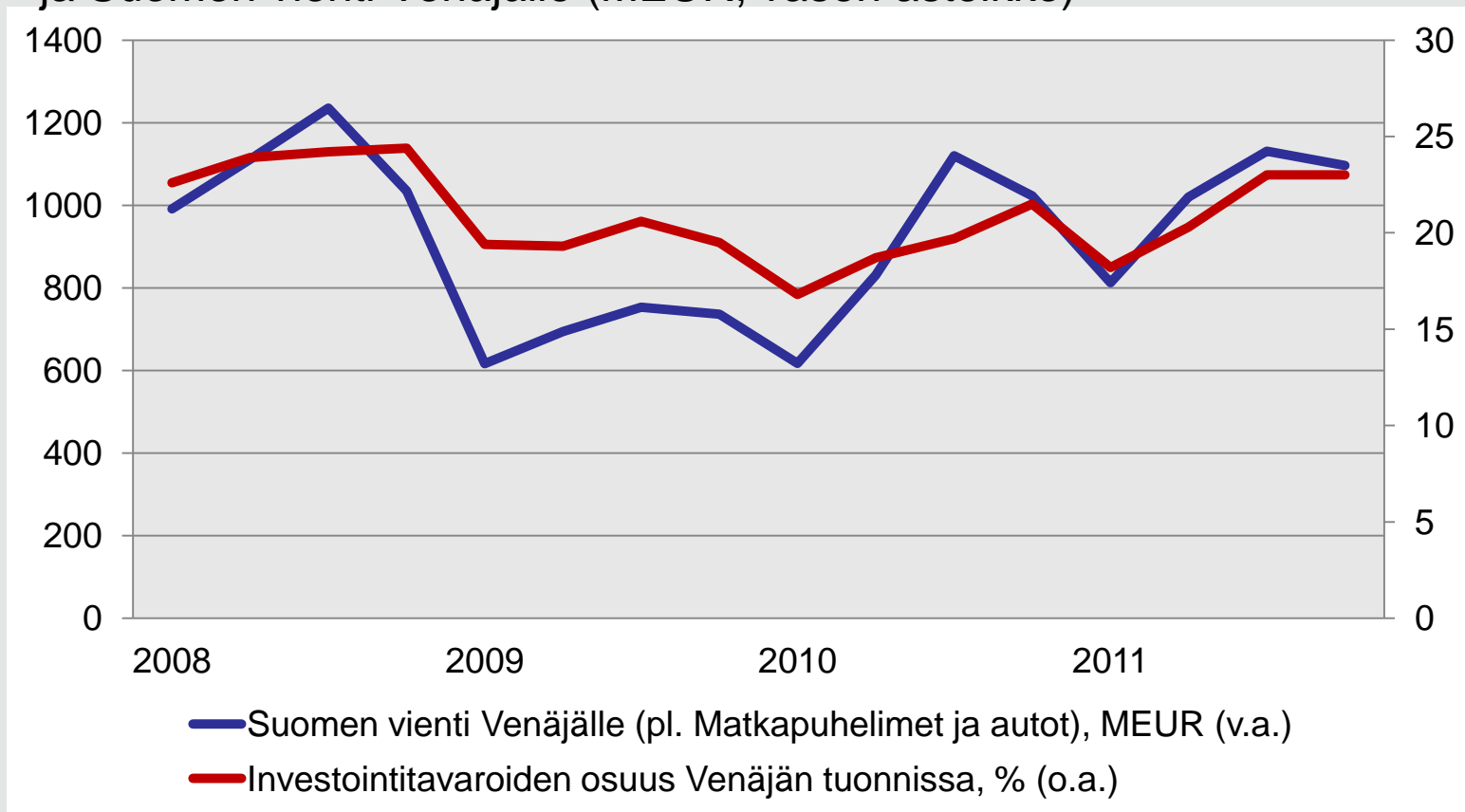
Matkapuhelinten ja autojen vienti Suomesta Venäjälle,
(arvoindeksi 2006=100, 12 kk liukuva keskiarvo)

Lähde: Tullihallitus

Suomen vienti kärsinyt myös investointitavaroiden vaisummasta kysynnästä

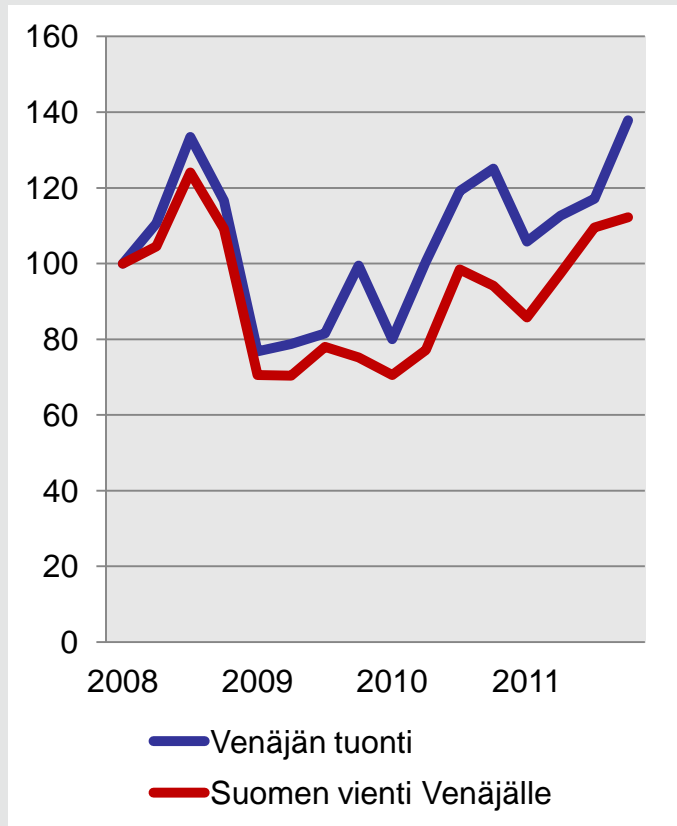
Investointitavaroiden osuus Venäjän tuonnissa (% , oikea asteikko) ja Suomen vienti Venäjälle (MEUR, vasen asteikko)

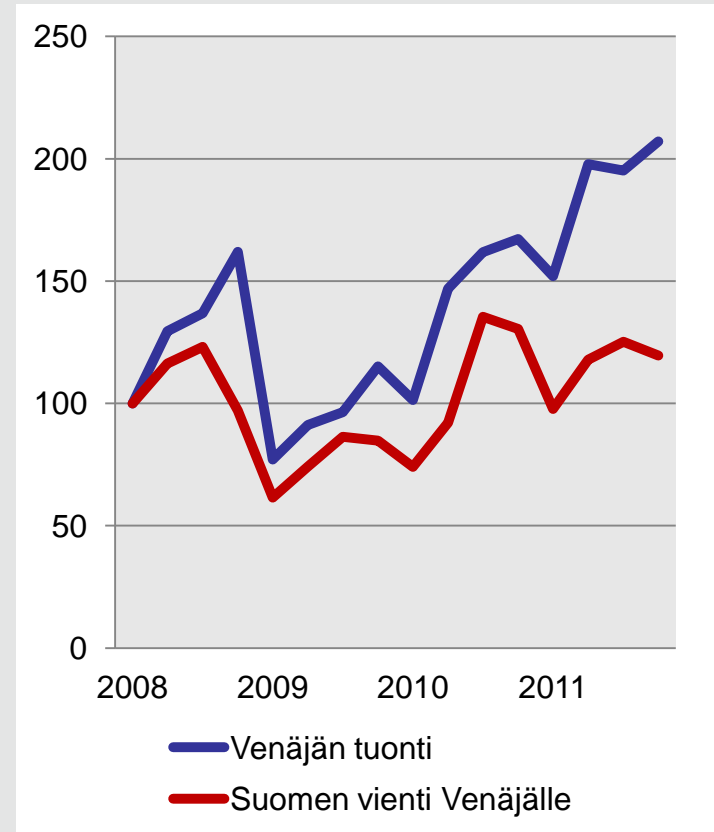
Lähteet: Tullihallitus, Rosstat

Kulutustavaroiden vientiä tukenut Venäjän kulutusvetoinen elpyminen

Kulutustavarat, arvoindeksi (100=1Q08)

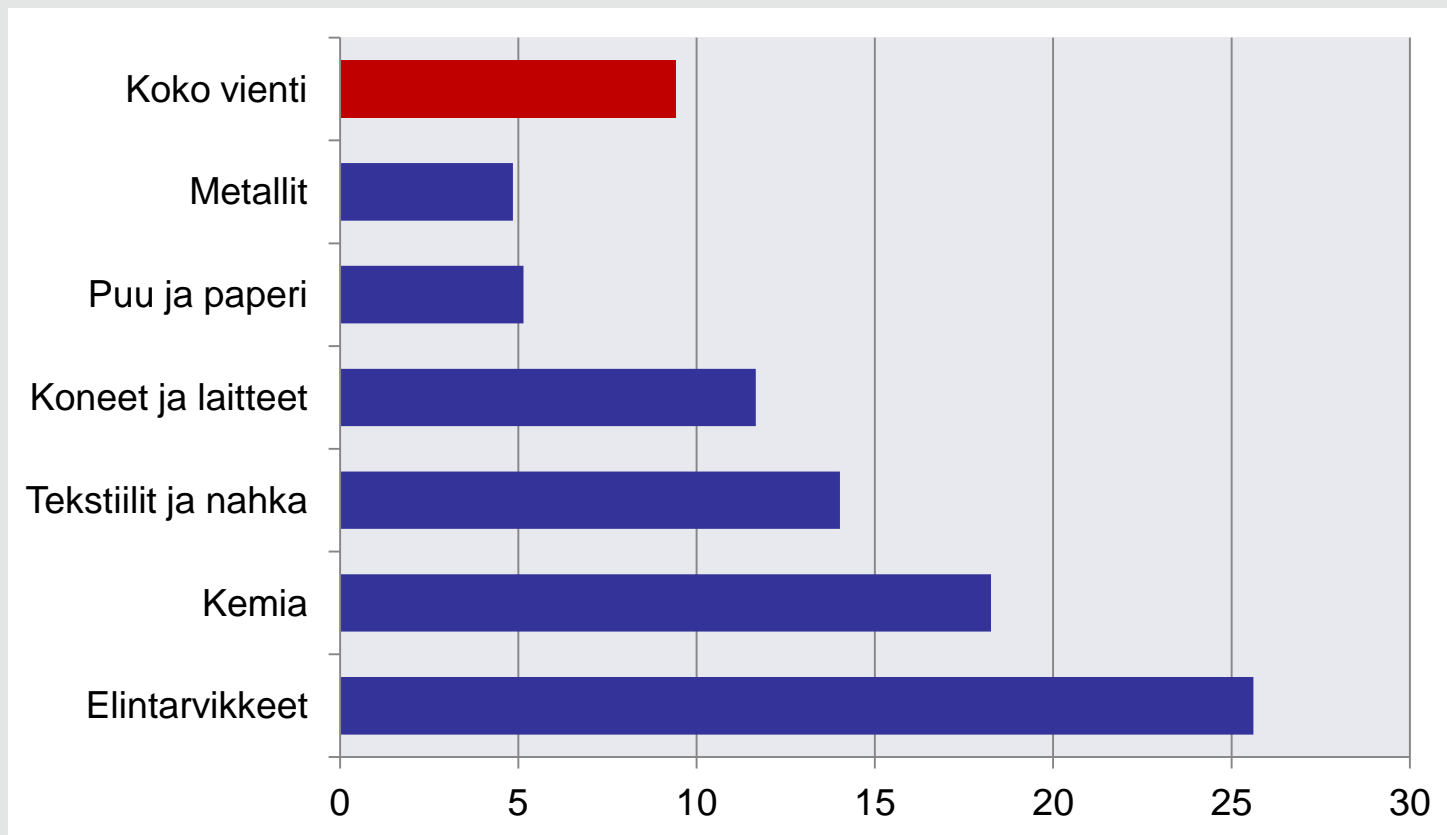
Raaka-aineet ja tuotantohyödykkeet, arvoindeksi (100=1Q08)

Lähteet: Tullihallitus, Venäjän keskuspankki

Venäjä onkin tärkein vientimarkkina kulutustavaroille

Venäjän osuus Suomen viennistä vuonna 2011, %

Lähde: Tullihallitus

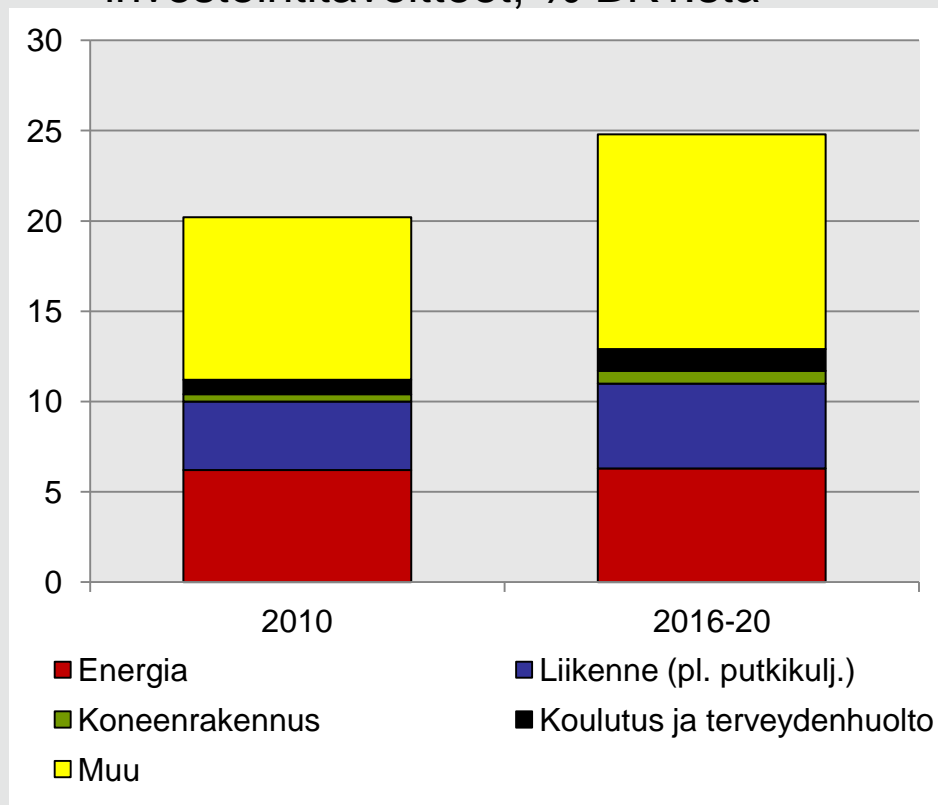
Suomen Venäjän-viennin näkymät lähivuosina

- ◆ Tuonnin kasvun odotetaan hidastuvan, mutta Venäjä pysyy silti yhtenä Suomen nopeimmin kasvavista vientimarkkinoista
- ◆ Tuontikysyntä jatkuu kulutusvetoisena, investointitavaroiden kysyntä piristyy vähitellen
- ◆ Venäjän WTO-jäsenyys tukee kysyntää erityisesti pidemmällä aikavälillä → kokonaistuotannon lisäys, alemmat tuontitullit

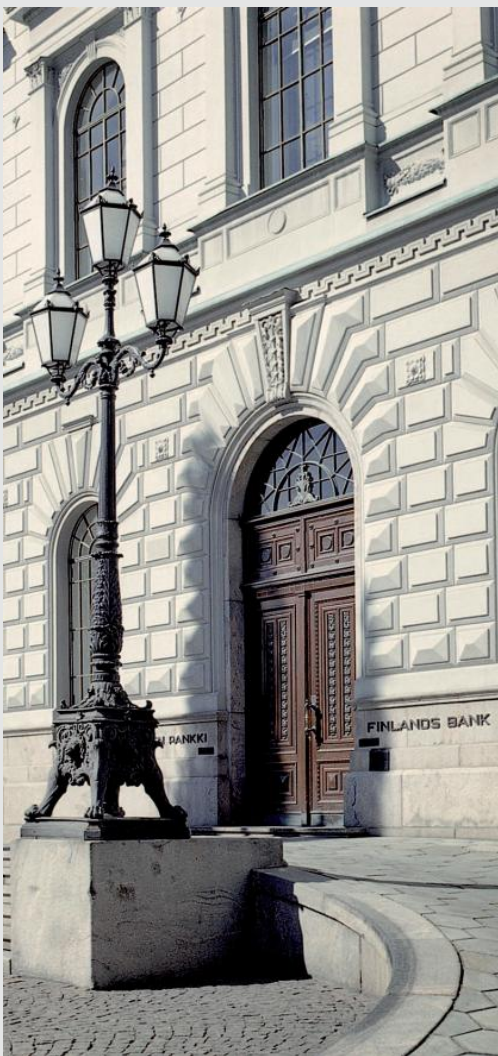
Vientivetoa Venäjän pitkän aikavälin tavoitteista?

- ◆ Investointiasteen nostaminen
- ◆ Tuotantorakenteen monipuolistaminen
- ◆ Korkean teknologian tuotannon lisääminen
- ◆ Energiatehokkuuden parantaminen
- ◆ Infrastruktuurin kohentaminen

Venäjän investoinnit ja investointitavoitteet, % BKT:stä

Lähde: Venäjän Talouskehitysministeriö

Kysymyksiä ja keskustelua

Venäjä-tietoiskun esitelmiin
perustuva julkaisu ilmestyy
BOFIT Online -sarjassa
kesäkuussa.